

ÖĞRETMEN ADAYI BELİRLEME, ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMLARI VE ÖĞRETMEN ATAMA SÜREÇLERİ KAPSAMINA YÖNELİK KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA

Doç. Dr. Recai AKKUŞ¹, Arş. Gör. Bedirhan TEKE²

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

-<https://orcid.org/0000-0001-6044-4293>

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi,

- <https://orcid.org/0000-0002-8565-215X>

ÖZET

Her toplum geçerli bir eğitim sistemine sahip olmayı ve bu sistemin gelecek nesillere aktarılmasında rol alan nitelikli öğretmenler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda her ülkenin kendine özgü birtakım koşulları bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmada, uluslararası sınavlarda başarılı olmuş ülkelerin öğretmen adayları belirleme süreçlerinin, öğretmen yetiştirme programlarının ve öğretmen atama süreçlerinin karşılaştırmalı bir incelemesinin yapılması amaçlanmaktadır. Çalışmada tarama modeli kullanılmış, veri toplama aracı olarak ülkelerin resmi internet sayfaları, literatürde yer alan resmi belgeler ve bilimsel çalışmalar seçilerek bir kaynak havuz oluşturulmuştur. Oluşturulan kaynak havuzuna araştırmanın amacı doğrultusunda Türkiye, Finlandiya, ABD, Almanya, Singapur, Çin, Güney Kore, İngiltere, Fransa ve Japonya ülkelerini kapsayacak şekilde içerik analizi uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda, öğretmen adayları belirlemede ilk şart olarak adayların ortaöğretim diplomasına sahip olmaları istenirken, ABD ve Güney Kore’de ek olarak liselerin referansı ön plana çıkmaktadır. Ayrıca liseden mezun olan adayları yükseköğretime geçiş sınavları beklemektedir. Türkiye ve ABD’de sınavlarda başarılı olan bireyler fakülte tercihi yaparken, diğer ülkeler sınavlara ek başarılı olan bireyler ile mülakat yapmaktadır. Bu süreç sonunda, Finlandiya’da başvuru yapan adayların %10’nu (Hazır, 2015¹), Singapur’da ise %12,5’i (NCEE, 2021²) başarılı sayılmaktadır. Ülkelerin öğretmen yetiştirme programlarının yürütüldüğü ortamların 4 yıl ile 6 yıl arasında eğitim verdiği görülmektedir. Bu süreç içerisinde diğer ülkelerden farklı olarak Finlandiya, Singapur ve Çin’in lisans sonrası eğitim verdiği görülmüştür. Tüm ülkelerdeki öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sırasında staj eğitimi aldıkları lakin verilen eğitimin zaman ve işleyiş bakımından farklılaştığı görülmüştür. Ülkelerin öğretmen atama süreçleri incelendiğinde, eğitim fakültelerindeki süreci başarılı bir şekilde tamamlayan bireylerin farklı adlarla adlandırılan bazı sınavlara girdikleri ve başarılı olmaları durumunda kurumlar tarafından yapılan mülakatlara çağırıldıkları saptanmıştır. Mülakatlar

¹ Hazır, O. (2015). Öğretmen etkinliği: Finlandiya modeli. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 25(1), 3-24.

² National Center on Education and the Economy (NCEE). (2021). Teacher and Principal Quality. Erişim adresi: <https://ncee.org/country/singapore/>

sonucunda başarılı olan adaylar belirlenen kontenjan sayısı adedince resmi kurumlar tarafından stajyer/sözleşmeli olarak atamaları yapılmaktadır. Sonuç olarak, bu süreçleri dikkatli ve titizlikle yürüten başarılı ülkelerin nitelikli bir eğitim sistemine sahip oldukları ve bu doğrultuda nitelikli nesiller yetiştirmeyi planladıkları öngörülebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı Belirleme Süreci, Öğretmen Yetiştirme Programları, Öğretmen Atama Süreci, Öğretmen Yetiştirme

